

25 jaar natuur voor iedereen ! in Diepenbeek

DE MOUWKES

VOORMALIGE WATERKELDER
WORDT VLEERMIUZEN (T)HUIS.

Het is een bezinkingskelder die onderdeel was van het eerste drinkwatersysteem van Hasselt. Voor 1885 waren Hasselaars aangewezen op putwater. Dat verslechterde echter in kwaliteit en in 1885 oordeelde een commissie dat Stiemerwater het beste alternatief was. Dat was geen toeval. Beken die door de zandige Kempen lopen, voeren veel minder vuildeeltjes mee na een hevige regenbui dan bv. de Demer. De stad liet nabij de samenvloeiing van Stiemer en Demer een stadswaterkelder bouwen. Het Stiemerwater werd eerst opgeslagen zodat vuil kon bezinken. Daarna werd het gezuiverde water via een aparte bedding naar Hasselt geleid. Vanaf 1935 werd de Stiemer door de mijnbouw en cités als riool gebruikt waardoor ook het Stiemerwater ondrinkbaar werd. Er werd toen overgeschakeld op ondergronds water. Het waterzuiveringssysteem van de Mowkes kwam zo in onbruik. Na een tijdje werd het sluishuis afgebroken en verdween de bedding. Het enige wat overbleef was een vochtige kelder. En laat dit nu net zijn wat **vleermuizen** nodig hebben...

Zij brengen hun winterslaap door in vochtige ruimtes waarin het niet vriest. De kelder werd al een beetje ingericht voor vleermuizen door bestaande openingen op één na, dicht te maken. Er blijft echter nog veel te doen zoals stabilisatie van de kelder en maken van goede hangplaatsten voor vleermuizen. Wellicht horen jullie hier binnenkort wel meer over....

DEN ELST

NATUUROASE IN EEN LANDSCHAP
VAN MONOCULTUREN.

Zoals sommigen wellicht weten, was het gedeelte van onze gemeente ten zuiden van de Grendelbaan en ten oosten van de Verbindingslaan opgenomen in de ruilverkaveling van Vliermaalroot. In iedere ruilverkaveling moeten er tegenwoordig een paar procenten van het gebied worden omgezet naar natuur. Meestal worden daarvoor de voor de landbouw minst interessante percelen gebruikt.

Ook in deze ruilverkaveling ging het niet anders en werden enkele armere percelen nabij een populierenbosje naar natuur omgezet en aan Natuurpunt te koop aangeboden. Onlangs vonden dan de ruilingen van de gronden plaats en zijn wij in het bezit gekomen van iets meer dan 5 ha beemden, ter plekke genaamd "**den Elst**".

Op het ogenblik ontwikkelen we een visie en een beheersplan rond dit natuurgebiedje. Dit gebied midden in een landbouwzone kan als stapsteen en toevluchtsoord dienen voor allerlei dieren en planten die geen plekje meer vinden in deze woestijn van monocultuur van de hedendaagse landbouw.

DE SLUISBEMDEN

NATUURONTWIKKELINGS GEBIED.

Het gebied is beter gekend onder zijn vorige naam, nl. "**De Kerselaar**" en zijn vroegere gebruik, eerst als grondstockage en later als crossterrein. Dit behoort tot het verleden. De Provincie, als eigenaar gaf een deel van het terrein de bestemming van natuurverbinding. Een plan met maatregelen voor natuurherstel en -ontwikkeling werd opgemaakt en uitgevoerd.

De grondstock werd verplaatst, een oude Demermeander hersteld, een overstromingsbekken voor de Galgebeek gecreëerd, een vispaaiplaats aangelegd en meer dan 10 poelen gegraven. Het beheer van dit stukje natuur werd begin 2010 overgedragen aan Natuurpunt.

Het beheer werd in 2010 overgedragen aan natuurpunt. We startten hier een begrazingsproject op met schotse **highlandponies** die zich op dit oneffen terrein goed thuis voelen. Het gebied is nu nog rijk aan vele pionierplanten en hun vele typische insecten zoals vlinders en libellen. Deze situatie zal geleidelijk veranderen. Graslandplanten zullen de overhand halen en zorgen voor een meer stabiele begroeiing. We zouden onszelf natuurlijk verloochenen indien we enkel braafjes dit terrein in beheer zouden nemen zonder verdere ambities. Voor ons als Natuurpunt is deze beheeroverdracht een eerste

stap om in de Demervallei tussen de Universiteitslaan en de Ginderoverstraat de natuurwaarden actief te gaan behouden en verbeteren. Daarbij willen we breeddenkend zijn en met een open geest gaan praten met de verschillende instellingen en overheden die in deze zone actief zijn. Wellicht tot binnenkort, ...met meer nieuws.

Bericht van domiciliëring

Ja, ik geef Natuurpunt vzw de toelating om op de jaarlijkse vervaldatum van mijn lidmaatschap en tot uitdrukkelijke herroeping, mijn lidgeld (eventueel aangevuld met een gift) te innen van mijn rekening.

HANDTEKENING

☒ GEZINSLIDMAATSCHAP 24,00 euro
☐ GIFT (giften vanaf 40 euro, bovenop het lidgeld, zijn fiscaal aftrekbaar) euro

REKENINGNR.:

□□□□-□□□□□□□□-□□

NAAM EN VOORNAAM:

□□□□□□□□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□□□□□□□

STRAAT - NUMMER - BUS::

□□□□□□□□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□□□□□□□

POSTCODE EN GEMEENTE:

□□□□□□□□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□□□□□□□

Graag in drukletters invullen en onder gesloten omslag terugzenden naar
Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

LID WORDEN?

Vind jij natuur ook belangrijk, word lid van Natuurpunt en help ons te zorgen voor méér natuur in Diepenbeek en Vlaanderen.

Kies voor domiciliëring, dat bespaart ons aardig op de kosten en zo kunnen er meer centen naar natuurbehoud gaan. Kies je toch voor een overschrijving, stort dan **€ 24,00** op rekeningnr.: BE17 **230-0044233-21** van Natuurpunt met als mededeling **NIEUW LID** via Diepenbeek

BIODIVERSITEIT

Natuurpunt en de gemeente Diepenbeek bundelen de krachten. "Biodiversiteit is een werkwoord" Met deze variante op een gekende spreuk geven gemeente en Natuurpunt aan dat biodiversiteit niet vanzelf komt, maar het gevolg is van ons handelen. Wij mensen hebben de sleutel voor een leefbare toekomst zelf in handen.

Op 17 mei tijdens de academische zitting willen natuurpunt en de gemeente hun goede wil tastbaar maken en wordt er een charter voor biodiversiteit afgesloten tussen beide partijen.

"Think global, act local" of in in't goed Vlaams verbeter de wereld en begin bij jezelf is de leuze die we toepasten om onder meer tot volgende actie- en werkpunten te komen

- Uibouwen van een netwerk van met elkaar verbonden natuurgebieden
- Gastvrij Diepenbeek voor zijn bijzondere soorten
- Ondersteunen van vrijwilligerswerking in natuurgebieden
- Natuur is spontaan en overal, daarom wil de gemeente haar best doen om ook in tuinen, op industrieterreinen en in landbouwgebieden natuur een plaatsje te gunnen
- Natuur is van en voor iedereen, wandelpaden moeten er zijn en onderhouden worden
- Wegbermen zijn belangrijk. De gemeente engageert zich om haar uiterste best te doen deze randbiotopen een natuurfunctie te laten vervullen.
- Klimaatopwarming is momenteel een "hot" item, maar ook hier geldt "begin bij jezelf". De gemeente wil daarbij het goede voorbeeld geven

25 jaar natuur. in Diepenbeek

Natuurpunt en de gemeente Diepenbeek nodigen u uit op de Academische zitting wat brengen de volgende 25 jaar?

FEESTELIJKE INWANDELING HERSTELDE BLAUWGRASLANDEN

De Diepenbeekse Dorpsbenden herbergen één van de best bewaarde blauwgraslanden in Vlaanderen. Met hulp van Provincie Limburg en de gemeente voerden we herstelwerken uit.

Bovendien werd ook de visvijver in beheer gegeven bij natuurpunt. Visclub geduld en Natuurpunt gaan hier nu samen voor meer biodiversiteit.

Op zondag 22 mei om 14u gaan we het resultaat van al die werken bekijken. Daarom nodigen we jullie allen uit om langs te komen en mee te wandelen.

Plaats van afspraak parking visvijver, Pomperikweg (zijstraat van de Stationstraat)

LOCATIE: Ontmoetingscentrum Rooierheide, Rooierheidestraat 100, Diepenbeek
DATUM: 17 mei 2011

PROGRAMMA

- 19u45: Welkom
- 20u00: Natuur(punt) in Diepenbeek, 1985 - 2010 - 2035, door Jos Ramaekers (coördinator natuurpunt Limburg)
- 20u15: Natuur en recreatie, gisteren - vandaag - morgen, door Brigitte Bodson (Scheper van ruimtelijke ordening Diepenbeek)
- 20u30: Landbouw natuurlijk" een kijk vanuit de sector, door Danny Vandebeek (Coördinator operaties Vlaams Agrarisch Centrum)
- 20u50: Bedrijven en biodiversiteit, "een paar apart, door Jan Kriekels (afgevaardigd bestuurder Jaga)
- 21u40: Pauze met muzikaal intermezzo, door Guy Miermans
- 21u50: Debat: Hoe kunnen we er in Diepenbeek voor zorgen dat er natuur voor de toekomst voor natuur is?
- 22u15: Ondertekening Charter voor biodiversiteit tussen gemeente Diepenbeek en Natuurpunt
- 22u30: Einde met gelegenheid voor een drankje

DE MATEN

NATUURPAREL AAN DE KROON VAN LIMBURG.

Het 300 ha grote natuurgebied “De Maten” is gelegen in de vallei van de Stiemerbeek, op de rand van het Kempisch plateau, en strekt zich uit over het sterk verstedelijkt gebied tussen Genk, Hasselt en Diepenbeek.

Het woord maten is verwant met het Engelse woord meadows, wat weilanden betekent. De Maten is sinds 1975 een erkend natuurgebied en beschermd landschap. Het gebied werd al in 1956 beschermd en hiermee is het één van de oudste erkende natuurgebieden in Vlaanderen. De Maten is bovendien Europees beschermd via de vogel- en de Habitatrichtlijn. Nergens anders in Limburg bevinden zich zoveel typisch Kempische natuurelementen zo dicht bij elkaar. Vijvers met rietkragen, broekbossen, ruigten, natte en droge heide, moerassige veengebieden, heischrale graslanden en duinen maken het één van de merkwaardigste natuurgebieden van Vlaanderen. Het gebied is belangrijk

voor de vogels die hier broeden; zo is het bijvoorbeeld een van de weinige plaatsen in Vlaanderen waar de **roerdomp** en de woudaap nog tot broeden komen. Voor de trekvogels is het reservaat een belangrijke pleisterplaats om op krachten te komen op hun tocht naar het zuiden of het noorden. Ook vinden we er de rugstreepad, de geadopteerde soort van Genk. Veel van de aanwezige plant- en diersoorten staan onder zware druk; sommige staan zelfs op de rode lijst omdat ze met uitsterven bedreigd zijn in Vlaanderen. Daarom moeten De Maten verbonden worden met andere natuurgebieden in de omgeving zodat er uitwisseling kan plaatsvinden tussen de dieren en planten.

WANDELING

Doorheen de Diepenbeekse Maten lopen 3 bewegwijzerde wandelingen. Het vertrekpunt met infobord ligt op de Havenlaan aan de parking “De Pengel” langs het Albertkanaal.

Leden van Natuurpunt kunnen de wandelkaart gratis downloaden van de natuurpuntwebsite

BEHEERTEAM

Sinds een goed jaar is er een beheersteam actief in de Diepenbeekse Maten. Deze groep mensen realiseert kleine doelstellingen door op de vaste dag van de maand, werken uit te voeren. Zo werd deze winter een groot stuk heide, van boomopslag ontdaan. Dit om een meer open landschap te creëren.

Ieder met een hart voor de natuur die zich in goed gezelschap wil ontspannen met een inspanning is steeds welkom. Afspraak elke 2de zaterdag van de maand om 14u op de hoek van de Dillekensweyerstraat en het fietspad.

VOGELKIJKWAND

Het Diepenbeeks deel van het natuurgebied De Maten is het hele jaar open voor bezoekers. Natuurpunt doet er alles aan om deze bezoekers een fantastische natuurervaring te bezorgen, maar dan liefst zonder het gebied te zeer te belasten. Om vogels tijdens de broedperiode en in de winter-maanden voldoende rust te bieden, werd er in 2008 een vogelkijkwand gebouwd aan de zuidoosthoek van de Augustijnenweyer. Door de beschutting van deze wand kan je de vogels van dichtbij beloeren, zonder dat ze hierdoor extra verstoord worden, een duidelijke meerwaarde dus voor zowel de wandelaars als natuur!

Het bouwen van deze vogelkijkwand is een project van natuurpunt Diepenbeek en Genk met de steun van de *provincie Limburg* en werd uitgevoerd door de werkploeg van natuurpunt en het beheerteam.

DE DORPSBEMDEN

GRASLANDEN WORDEN NATUUR VOOR IEDEREEN

Dit 60 ha grote gebied van vroegere gemeenschappelijke weidegronden, ligt in de alluviale vlakte van de Demer. Hiervan beheert Natuurpunt 38 ha. De gevarieerde bodemstructuur en het feit dat het gebied regelmatig overstroomde, zorgen voor een afwisselende plantengroei. Het is vooral deze plantengroei die het gebied zo bijzonder maakt. Zo herbergt het gebied een van de best bewaarde blauwgraslanden in Vlaanderen. Maar ook glanshaverhooilanden en de dotterbloemgraslanden met zeldzame of interessante plantensoorten zoals trilgras, groengele zegge, blaaszegge, pijptorkruid, grote ratelaar, hondsviooltje, kruipwilg, borstelgras en knolsteenbreek. Deze flora zorgt voor een bonte bloemenpracht, ideaal voor een hele lijst dagvlinders. Ook werd er de zeldzame **moerassprinkhaan** gevonden. Een soort voor vochtige ruigten.

BLAUWGRASLAND

Blauwgraslanden zijn jaarlijks eenmaal gemaaid en onbemeste hooilanden, met een geringe opbrengst, op vochtige voedselarme bodems met wisselende waterstand (’s winters drassig en ’s zomers oppervlakkig uitgedroogd). Het zijn de schraalste en zeldzaamste graslanden met een uiterst groot natuurbehoudbelang. De blauwachtige kleur is vooral afkomstig van pijpenstrootje, blauwe zegge en tandjesgras. Andere kenmerkende planten zijn blonde zegge, kranskarwij, kleine schorseneer en begeleidende planten zoals blauwe knoop, egelboterbloem, melkeppe, wateraardbei en gevlekte orchis. Deze graslanden zijn in de loop van de 20ste eeuw dramatisch achteruit gegaan omdat ze gebonden zijn aan subtiele evenwichten. Essentieel voor het behoud van de blauwgraslanden zijn het maaibeheer en de waterhuishouding. Het laat maaien en hooien, einde juli, is nodig om de voedselarme toestand te behouden. De grondwaterstand is van groot belang en mag vooral niet te laag zijn. Te grote schommelingen maken de echte blauwgraslandplanten zoals de Europees zeldzame kranskarwij, erg kwetsbaar en herstel is zo goed als onmogelijk.

Stagneren van zuur regenwater is te mijden want anders evolueert het blauwgrasland naar kleine zeggenvegetaties met veenmos. Daarom is vaak een ondiepe begreppeling gewenst. Met deze wetenschap werden in de vorige jaren verschillende ingrepen uitgevoerd. Zoals de uitdieping van de Caetsbeek door de *provincie Limburg* en de Laak door de *gemeente Diepenbeek*. Maar vooral het project om de vroegere greppels en grachten te herstellen die het stagnerende regenwater moeten afvoeren. Verder werd er gedacht aan het op natuurlijk manier laten uitbreiden van deze graslanden, door het kappen van populieren en andere houtopslag.

WANDELING

Doorheen de Dorpsbenden loopt een bewegwijzerde wandeling. Het vertrekpunt met infobord ligt aan de parking van het Demerstrand. Leden van Natuurpunt kunnen de wandelkaart gratis downloaden van de natuurpuntwebsite

DE DAUTEWEYERS

INDUSTRIEEL PATRIMONIUM WORDT TERUG NATUUR

De Dauteweyers (weyer is een oude benaming voor vijver) liggen in de vallei van de Dautebeek en vormden oorspronkelijk een moerasgebied. De vijvers ontstonden door ijzerwinning halverwege de 19de eeuw. Toen ontginning hiervan stopte kon de natuur er opnieuw haar plaats innemen.

De Dauteweyers is een waterrijk gebied. De randen en de verlandingszones rond de vijvers vormen interessante overgangsgebieden. Verderop zijn er elzenbroekbossen en vochtige weilanden. Elk met zijn specifieke fauna en flora. We treffen hier dan ook vooral planten en dieren aan die water gebonden zijn.

De Dauteweyers vormen het ideale decor voor één van de zeldzaamste amfibieën in ons land: **de boomkikker**.

DE BOOMKIKKER.

Recent werd in de Dauteweyers een inrichtingsproject uitgevoerd, met steun van de provincie Limburg en de gemeente Diepenbeek. Het doel van dit project was de leefomgeving van onze Diepenbeekse mascotte zodanig te verbeteren dat de populatie terug naar een aantvaardbaar aantal toe groeit.

Als start werden alle vijvers en poelen zo goed mogelijk visvrij gemaakt. De vijvers werden eind september 2009 afgelaten en de poelen leeggepompt zodat de resterende vis manueel en met hulp van de reigers verwijderd werd. Zowel in de poelen als in de restplassen van de vijvers werden zonnebaars, gibel en blauwbandgrondel gevonden. Al deze exoten zijn nefast voor de eieren en larven van de boomkikker en moeten dus verdwijnen.

Het terug oplaten van de vijvers gebeurt jaarlijks half maart. Om te verhinderen dat opnieuw vis binnenglipt, wordt er met een grote filterzak gewerkt die over de inlaatbuis wordt bevestigd. Om het water beter te laten opwarmen werden ook de omringende wilgen en elzen verwijderd en daarna met hulp van de scholen verhaakseld.

In een van de poelen werd het zeldzame moerashertshooi aangetroffen en in een andere vonden we **waterviolier** die in mei voor een prachtig bloementapijt zorgt.

**EN JA; DE BOOMKIKKER IS ER NOG STEEDS
EN ER WERDEN OOK JONGEN GEZIEN**

WANDELING

Doorheen de Dauteweyers lopen 2 bewegwijzerde wandelingen. Het vertrekpunt met infobord ligt aan de Sint-Servatiusstraat, aan de parking van het gebied.

Leden van Natuurpunt kunnen de wandel-kaart gratis downloaden van de natuurpuntwebsite

BEHEERTEAM

Voor de Dorpsbemden en Dauteweyers werd er onlangs een beheerteam opgestart. Ook hier een vaste dag van de maand om kleine werken uit te voeren. Zo werd deze winter een groot stuk moeraszone van boomopslag ontdaan. En het krophout van de gevelde populieren opgeruimd.

Ieder met een hart voor de natuur die zich in goed gezelschap wil ontspannen met een inspanning is steeds welkom.

Afspraak elke 3de zaterdag van de maand om 13:30u op de parking van de visvijver.

NIETELBROEKEN

**SPROOKJESBOS IN DIEPENBEEKS
HASPENGOUW**

De Nietelbroeken ligt in de landschappelijk, plantkundig en ecologisch waardevolle Mombeekvallei. De bijna onbebouwde vallei is hier landschappelijk bijzonder gaaf gebleven. De plantengroei op de zeldzaam geworden onbemeste graslanden is er zeer bijzonder, evenals een perceel 'oud' bos met kwelzones en bijbehorende biotopen. Het beheersplan zal zeker proberen de hooilanden met knolsteenbreek en andere kenmerkende planten terug te brengen. Elke natuurliefhebber kan er genieten van voorjaarsplanten zoals gele dovenetel, **eenbes**, **slanke sleutelbloem**, bosviooltjes, aronskelk, speenkruid, bosanemoon en nagelkruid

VERBORGEN MOOIS

Een mooie titel voor dit project van lange adem. In het kader hiervan werd, met steun van de provincie Limburg, de gemeente Diepenbeek en het regionale landschap Haspengouw, de toegankelijkheid van Nietelbroeken herbekeken en dus nieuwe wandelwegen aangelegd of verbeterd waar nodig. Twee voetgangersbruggen over de Mombeek werden aangebracht. Zo werden dan, via wandelpaden, de startplaatsen in Diepenbeek en Kortessem met mekaar verbonden. Over de modderigste of natste plekken op de route werden **knuppelpaden** aangelegd, anders zouden zelfs wandelaars met laarzen de route niet met droge voeten kunnen afleggen.

WANDELING

Startpunt van de bewegwijzerde wandeling is de kleine parking met infobord op het kruispunt van Tichelrij- en Kruisstraat.

Leden van Natuurpunt kunnen de wandel-kaart gratis downloaden van de natuurpuntwebsite.

Natuur.Diepenbeek
... natuur voor iedereen!

Voorzitter: Jos Ramaekers,
Houbrechtsstraat 2, 3590 Diepenbeek, 011/351583

Secretaris: Richard Vuurstaek,
Zinniastraat 17, 3590 Diepenbeek, 011/322718

Penningmeester: David Berx,
De Hutten 52, 3600 Genk, 089/247702

Milieu- en Culturele raad:

- Gilbert Martens, Plompaertstr 22,
3590 Diepenbeek, 0472/329136

- Jos Paulussen, Jagersstraat 28,
3590 Diepenbeek, 011/323962
- Chris Dictus, Piannesbergstraat 19,
3590 Diepenbeek, 011/ 333692
- Erik Nuyts, Kempenstraat. 136,
3590 Diepenbeek, 011/332382
- André Witvrouw, Dautenstraat 42,
3590 Diepenbeek, 011/324382
- Koen Thonissen, Nanofstraat 118,
3590 Diepenbeek, 011 / 25 60 41

